

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Кольченко Сергій Петрович

УДК 340.15:342.1](477)(043.3)

СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

АВТОРЕФЕРАТ

роботи на здобуття освітнього ступеню «Магістр»
спеціальність 081 «Право»
освітня програма «право»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент
Лісна І.С.

Рецензент: к.ю.н., в.о. доцента (б.в.з.)
Каплій О.В.

Миколаїв – 2021

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку України, як правової, соціальної, демократичної держави, важливим аспектом є вивчення і врахування історичного досвіду становлення національної української державності. Це відіграє велику роль для оздоровлення та духовного розвитку нації, формування високої самосвідомості, патріотизму в суспільстві, викорінення із свідомості українського суспільства комплексу меншовартості, провінційності, неповноцінності, що нав'язувалося століттями. Саме перебування в умовах «гібридної» війни, захисту державної незалежності та територіальної цілісності України в суспільстві спостерігається підвищена увага до вивчення витоків, етапів становлення та розвитку української держави. Історія виникнення та розвитку української нації, її мови, звичаїв, традицій, права, релігії була і є водночас історією її боротьби за створення своєї державності та права, оскільки в бездержавній, аморфній формі, без права жодна нація чи народ довго не проіснує, адже не зможе захиститися від зазіхань більш організованих і часто агресивних інших націй чи народів.

Ступінь дослідженості теми. Істотний внесок у вивчення витоків українського народу, етапів становлення і розвитку держави присвячені праці авторів В. Барана, М. Грушевського, О. Бойка, М. Брайчевського, Я. Грицака та ін. У сучасній юридичній науці дослідженням генези та еволюції української державності займалися І. Бойко, О. Святоцький, О. Полянський та ін. У цих роботах відображений характер історико-правової доктрини української державності, а саме духовний і інтелектуальний розвиток української нації, система поглядів, уявлень, ідей і концепцій щодо зародження й становлення української державності, обґрунтування права української нації на створення власної держави. Усі ці дослідження охоплюють тільки вивчення витоків, етапів становлення і розвитку державності України, не враховуючи питання формування свідомого патріотизму та активної громадської думки й державної позиції, в умовах складних політичних процесів.

Мета і завдання. Метою дослідження є визначення особливостей витоків, етапів становлення і розвитку української державності й права, що дає змогу глибше зрозуміти специфіку державно-правового розвитку українського народу, відновити систему державно-правових відносин, що характеризують самотність державно-правової системи України, формування цілісного та системного уявлення про визначальні закономірності та тенденції розвитку української державності та культури.

Досягнення зумовленої мети зумовлює необхідність вирішення наступних **завдань:**

- дослідити процес утворення Київської Русі та основні етапи її розвитку;
- проаналізувати політичний устрій, соціально-економічний розвиток та культуру Київської Русі. Детально ознайомитися з внутрішньою і зовнішньою політикою кою київських князів;
- визначити причини та наслідки розпаду Київської Русі, розглянути період правління Володимира Мономаха та його політики, охарактеризувати наслідки боротьби Русі з монголо-татарами;
- розглянути період утворення Галицько-Волинської держави, охарактеризувати період правління Романа Мстиславовича та Данила Галицького;
- визначити причини, характер, рушійні сили та періодизацію національно-визвольної революції;
- охарактеризувати Зборівський і Білоцерківський мирні договори та їх наслідки для України;
- визначити політичний та адміністративно-територіальний устрій Української козацької держави, її фінансову систему, судочинство, армію тощо;
- висвітлити Переяславсько-Московську угоду 1654 р. та її наслідки для України;
- розглянути Гетьманщину, як новий етап українського державотворення;

- охарактеризувати роль гетьманів у встановленні української державності;
- визначити причини, характер та періодизацію української національної революції;
- охарактеризувати період утворення Української Центральної Ради, її склад, внутрішню і зовнішню політику;
- дати оцінку Української гетьманської держави П. Скоропадського, її внутрішньої та зовнішньої політики;
- дослідити період проголошення УНР доби Директорії;
- визначити внутрішню і зовнішню політику Західно-Української Народної Республіки;
- визначити причини поразки та уроки національної революції 1917-1921 рр.;
- охарактеризувати період створення руху Опору в Україні, боротьба УПА за Українську незалежну державу;
- визначити роль та наслідки боротьби УПА в становленні національної державності України
- описати процес перебудови в СРСР: головні чинники і етапи перебудови та її наслідки для України
- висвітлити період розпаду СРСР, активізацію національного руху в Україні;
- визначити проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурно розвитку України в часи незалежності, формування концепції зовнішньополітичного курсу;
- описати початок «гібридної війни» Російської Федерації проти України, інтеграційні процеси з Європейським Союзом та дослідити захист державної незалежності та територіальної цілісності України.

Об'єктом даного дослідження є суспільно-політичні відносини, які склалися в період боротьби за незалежність України.

Предметом дослідження правове регулювання суспільно-політичного

процесу становлення української державності.

Методи дослідження. Методологічною основою обрано діалектичний метод наукового пізнання правових явищ і процесів, який дає змогу розглянути їх у розвитку і зв'язку між собою та суспільством, виявити основні закономірності і тенденції становлення й розвитку української державності. Серед загальнонаукових методів використовувалися методи системно-структурного та функціонального аналізу - при виявленні ролі історичних подій, війн та революцій, укладення договорів, нормативно-правових актів у процесі боротьби за незалежність України. Історико-правовий метод застосовувався при дослідженні походження української державності. Метод порівняння – полягав у характеристиці та співставленні теорій походження української держави. Крім того, були використані загально-гносеологічні методи пізнання – індукції та дедукції, аналізу та синтезу, які дозволили вирішити задачу дослідження теоретичної та логічної сутності українського суспільства. Метод узагальнення дав змогу підвести підсумки проведеного дослідження з витоків перших державних утворень на території України до здобуття нею незалежності, а також боротьбу за неї у сьогоденні час.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження, що викладені у роботі, були оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції: «Економіка, облік та право: проблеми, тенденції, досягнення», (21 грудня 2020 року, м. Полтава, тези опубліковано) та LXI Міжнародній інтернет-конференції: «Сучасні виклики науки XXI століття», (15 лютого 2020 року, м. Харків).

Структура дипломної роботи. Робота складається із вступу, п'ятьох розділів, що містять двадцять один підрозділ, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 119 сторінок, із них основної частини – 109 сторінок, список використаних джерел – 9 сторінок (110 позицій).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, ступінь наукової дослідженості теми; визначені основна мета і конкретні завдання роботи, її об'єкт і предмет, методологічні, теоретичні та емпіричні основи. Розкривається теоретичне й практичне значення отриманих результатів і апробації роботи.

Розділ 1 «Українська державність в часи Київської Русі» присвячений дослідженню походження українців і зародження української державності, а саме період розвитку і зміцнення Київської Русі. Розділ складається з чотирьох підрозділів.

Визначене походження термінів «Русь» та «Україна» та їх утвердження у регіонах східних слов'ян. Проаналізовано політичний устрій Київської держави, її соціально-економічний розвиток та культура. Досліджено внутрішню і зовнішню політику князів Київської Русі. Зазначено, що державно-політична та адміністративна структура Київської Русі була досить розвинена як для країн тогочасної Європи, а на чолі держави стояв Великий київський князь.

Окреслені причини та наслідки розпаду Київської Русі. Описаний вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на падіння Київської держави, зокрема: велика територія та етнічна неоднорідність населення, феодална роздробленість, набіги монголо-татар та ін.

Зазначене місце Галицько-Волинської держави в історії українського державотворення. З'ясовано, що Галицько-Волинське князівство стало повноправним спадкоємцем Київської Русі. Через своє територіальне розташування, дала можливість розширенню поглядів і поширенню впливів цивілізації західноєвропейських країн на українську культуру.

Розділ 2 «Українське козацтво біля витоків Української державності» складається з шести підрозділів і присвячений аналізу історії боротьби українського народу за незалежність і соборність держави під час

подій Національно-визвольної революції середини XVII століття та періоду Гетьманщини.

Досліджуються причини, характер, рушійні сили та періодизація революції українського народу. З'ясоване місце України на історичній карті тогочасної Європи. Автором визначені причини народних повстань: масове закріпачення селян, відсутність власної держави, окатоличення українського народу, втрата національної еліти. Охарактеризовані Зборівський (1649 р.) та Білоцерківський мирні договори (1651 р.) та визначена їх роль для майбутнього Української держави. Розглянуто політичний та адміністративно-територіальний устрій Української козацької держави, її фінансову систему, судочинство та зміни в соціально-економічному житті. Дана оцінка Переяславській угоді 1654 р. та її негативні наслідки на подальший розвиток держави

Викладене дозволило автору зробити висновок про те, що Гетьманщина відіграла важливу роль в історії і державотворчих змаганнях українського народу спрямованих до створення національної держави та зумовила появу національної державної ідеї для наступних поколінь.

Розділ 3 «Українська революція 1917 – 1921 рр.» присвячений розгляду періоду Української революції 1917 – 1921 рр. та боротьбі українського народу за самостійність. Цей розділ складається з шести підрозділів.

З'ясовано, що у ході революції український народ неодноразово створював власну державу і декілька років підтримував її самостійність. Окреслено найбільш характерні риси етапів національної революції. Визначені внутрішні та зовнішні фактори, що призвели до поразки українського народу у процесі становлення української державності. Автор зазначає, що героїчна боротьба українського народу 1917-1921 рр. стала прикладом і дала досвід майбутнім поколінням українців, без якої неможливе було би проголошення незалежності України в 1991 р.

Розділ 4 «Національний рух Опору в Україні: створення та боротьба УПА (1942 – 1944)» складається з двох підрозділів і присвячений дослідженню утворення та боротьби Української повстанської армії за Самостійну Соборну Україну.

Визначено, що передумовами до створення Української повстанської армії стали бойові дії Другої світової війни, що розгорнулися на території України, свавілля і терор окупаційної влади, політика відвертого геноциду та ін.

З'ясовано, що 30 червня 1941 р. у Львові ОУН проголосила Акт відновлення української державності. Розроблена періодизація боротьби УПА та охарактеризовано вибір тактик на кожному його етапі. Визначена роль та наслідки боротьби УПА в становленні національної державності України. Автором зроблено висновок, що діяльність і боротьба Української повстанської армії була частиною всього українського національно-визвольного руху ХХ ст. за Самостійну Соборну Україну.

Розділ 5 «Боротьба за незалежність» присвячений дослідженню проблеми здобуття незалежності Україною та її подальший захист в період «гібридної війни». Цей розділ складається з чотирьох підрозділів.

Відображено період розпаду СРСР, активізація національних рухів та здобуття незалежності Україною. Розкриті проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурного розвитку українського суспільства. Сформована концепція зовнішньополітичного курсу України. Проаналізовані основні здобутки та поразки Президентів України та їх урядів. Описаний початок «гібридної війни» Російської Федерації проти України та основні форми її вираження.

Автором зроблений висновок щодо ролі вивчення та розуміння історичних витоків української державності для подальшого об'єднання українського народу. Сформовані основні напрямки побудови власної стратегії у зовнішній та внутрішній політиці держави.

ВИСНОВКИ

У **висновках** дипломної роботи викладено підсумки здійсненого дослідження, наведено теоретичні узагальнення вирішення теоретичних і практичних питань щодо визначення проблеми становлення національної державності України, формування цілісного та системного уявлення про визначальні закономірності та тенденції розвитку української державності та культури; також сформульовано пропозиції утвердження нових політичних та соціально-економічних концепцій утвердження української державності.

До найбільш важливих висновків цього дослідження належать:

1. Досліджено процес утворення Київської Русі та основні етапи її розвитку. З'ясовано, що першим державним утворенням на теренах України стала Київська держава з центром у Києві, це було закономірним результатом соціально-економічного та політичного розвитку українців як етнічної нації. Київська Русь була однією із найбільших та наймогутніших держав ранньосередньовічної доби, що справила значний вплив на культурні, політичні та державотворчі процеси в Східній Європі. Ця давньоруська держава увійшла до найпередовіших країн тогочасної Європи за рівнем правового розвитку, економіки та культури. Українці почали формуватись як нація на етнічних українських землях напередодні та у період становлення Київської Русі, коли формувалася єдина мова, територія, економічний уклад, культурні цінності. Об'єднання східнослов'янських племен в Київську державу дало можливість їм відстоювати свої землі від нападів іноземних держав та кочових народів, що також врятувало західноєвропейські держави від тюркської навали.

2. Проаналізовано політичний устрій, соціально-економічний та культурний розвиток Київської Русі. Визначено, що головним носієм влади, який зосереджував у своїх руках всі гілки влади (законодавчу, судову, виконавчу та військову), виступав Великий київський князь. Дорадчим органом була князівська рада. Поряд з цим зберігався інститут народного віча. Господарство було розвинене для свого часу, мала продуктивну силу та багату економіку.

Найбільш розвиненими галузями були: скотарство, ремесла, землеробство, торгівля, як зовнішня так і внутрішня. Існував збірник юридичних законів – «Руська правда», це був юридичний кодекс, яким регламентувалися суспільні відносини, права людини, її захист, порядок судочинства, система штрафів та ін. Найвідомішою пам'яткою літератури є «Руський літопис», який складається з «Повісті минулих літ», «Київського літопису» та «Галицько-Волинського літопису».

3. Визначено причини розпаду Київської Русі: велика територія та етнічна неоднорідність населення, розвиток та самостійність удільних князівств, внутрішні міжусобиці, зміна торгівельних шляхів, посилення боярства, велика кількість набігів кочовиків на руські землі. З'ясовано, що за правління Володимира Мономаха і його сина Мстислава Київська Русь востаннє відновлюється як єдина держава. Останньою крапкою в розпаді Київської держави стали напади монголо-татар, які здійснювали численні набіги, спустошували та знищували міста.

4. Розглянуто період утворення Галицько-Волинської держави, яка стала повноправною спадкоємицею Київської Русі, продовжуючи державотворчі традиції на українських землях. Держава охопила територіально більшу частину земель колишньої Київської Русі, найбільшого розквіту досягла за князя Данила Романовича (1238-1264 рр.). Вона досягла значного політичного, економічного і культурно розвитку, будучи однією з найпередовіших країн тогочасної Європи.

5. Визначено причини, характер, рушійні сили та періодизацію національно-визвольної революції. Результатом перемоги української нації в Національно-визвольній війні 1648-1649 рр. стало утворення Української козацької держави – Гетьманщини.

6. Охарактеризовано Зборівський та Білоцерківський мирні договори. Визначено, що результатом Зборівського мирного договору (серпень 1649 р.) стало встановлення автономії, закріплення кордонів козацької держави та зменшення кількості реєстрових козаків до 40 тис. осіб. За Білоцерківським

договором (березень 1651 р.) обмежувалася автономія, зменшувалась кількість реєстрових козаків до 20 тис. осіб, гетьман підлягав владі гетьмана та ін.

7. Визначено політичний та адміністративно-територіальний устрій Української козацької держави, її фінансову систему, судочинство, армію тощо. Було з'ясовано, що з самого початку свого існування Гетьманщина мала всі основні ознаки держави: органи публічної влади, територію і населення, що на ній проживало. За формою правління Українська козацька держава була демократичною республікою, з виборним гетьманом на чолі, унітарною, з демократичним політичним режимом. Однією з багатьох проблем новоствореної держави було нерозв'язане питання, щодо особистої залежності селянства від великих землевласників.

8. Висвітлено Переяславську угоду 1654 р. та її наслідки для України, які містяться в звуженні її суверенітету, русифікація населення, деградація та знищення української еліти, розкол території навпіл, відновлення великого землеволодіння, широке поширення кріпацтва серед селянства.

9. Розглянуто Гетьманщину, як новий етап українського державотворення, її роль в історії державотворчих змагань українського народу та поява національної державної ідеї. Визначено її вплив на розвиток національної самосвідомості, збагачення традиції боротьби проти національно-релігійного та соціального гноблення.

10. Охарактеризовано роль гетьманів у встановленні української державності. Гетьмани були носіями ідеї незалежної самостійної Української держави. Хоча методи боротьби, вибір військових союзників у гетьманів в різні часи відрізнялися, головна ціль, яку вони переслідували це була боротьба за вільну Україну.

11. Визначено, що причинами української національної революції були: криза в Російській імперії викликана Першою світовою війною, революція на теренах Російської монархії, падіння центральної влади, активізація національних рухів та ін. На території України фактично відбувалося дві революції – національна та соціальна. Досліджена періодизація української

національної революції.

12. Охарактеризовано період утворення Центральної Ради та її склад. Верховний національний конгрес проголосив її верховною національною владою, на чолі якої затвердили Михайла Грушевського. Досліджено внутрішню та зовнішню політику. З'ясовано, що початковими цілями Центральної Ради було отримання автономії у складі Російської імперії.

13. Проаналізовано період проголошення Української держави гетьмана Павла Скоропадського. В результаті державного перевороту демократична форма державного правління змінилася на авторитарну. В основу будування держави покладено право приватної власності. Велика увага приділялася освітній та культурній сфері: відкривалися українські гімназії, університети, видавалися українські підручники, засновано чимало загальнокультурних закладів та установ.

14. Досліджено період проголошення УНР доби Директорії, її внутрішню та зовнішню політику. Визначено історичну роль Акту Злуки – об'єднання УНР і ЗУНР в єдину соборну державу. З'ясовано, що державотворчі процеси в УНР доби Директорії відбувалися у умовах війни. Україна опинилася в кільці фронтів, поряд з цим всередині країни виникали численні повстанські банитсья загани.

15. Визначено внутрішню і зовнішню політику Західно-Української Народної Республіки. Описано національно-визвольний рух, який охопив Галичину, Буковину та Закарпаття. Визначено які позитивні наслідки це мало для українського державотворення, а які помилки були допущені. З самого початку існування ЗУНР пропагувала широкі політичні, національні та релігійні свободи. Це свідчило про демократичний характер нової влади, прагнення її творити не просто суверенну національну республіку, а й громадянське суспільство.

16. Визначено причини поразки та уроки національної революції 1917-1921 рр. До внутрішніх причин поразки української революції слід віднести: помилки які допустили лідери революції, зокрема соціалістичні експерименти,

якими займалися тогочасні керівники Центральної Ради та Директорії; низька політична та національна самосвідомість українського народу. Зовнішніми причинами були: Світова війна, в епіцентрі якої опинилася більша частина української території; боротьба за сфери впливу та сировинні бази; розподіл українців між двох ворожих монархій; відсутність боєздатної армії.

17. Охарактеризовано період створення руху Опору в Україні, боротьбу УПА за Українську незалежну державу. З'ясовано, що основними течіями був партизанський рух та національне підпілля. Описано боротьбу ОУН та УПА за самостійність України. Визначена роль Акту відновлення Української державності та його наслідки для лідерів ОУН. Розчарування в Німеччині, як у військовому союзнику та початок боротьби проти нового окупанта. Головними завданнями ідеологічної боротьби було: зміцнювання УПА, послаблення морального духу збройних формувань противника, визнання українського визвольного руху провідними державами Заходу, викриття тоталітарного режиму, як антинародного, активізація визвольних рухів народів СРСР.

18. Визначено роль та наслідки боротьби УПА в становленні національної державності України. Діяльність і боротьба УПА внесла значний внесок в боротьбу українського народу за Самостійну Соборну Україну. Воюючи на два фронти, УПА та збройні формування ОУН не змогли вибороти незалежність держави, проте їх приклад та ідея, залишила великий слід в національній пам'яті українського народу.

19. Описано процес перебудови в СРСР та його етапи. Визначено, що процес перебудови в Україні відбувався повільніше, на відміну від прибалтійських республік. Однією з ключових подій стала Чорнобильська катастрофа, наслідки якої активно замовчувалися. Відбувається активізація руху за збереження української мови. Релігійна сфера підключається до національно-визвольного руху, внаслідок чого починається руйнація ідеологічних стереотипів комуністичного режиму. Перелічені наслідки «перебудови» для України.

20. Було висвітлено період розпаду СРСР та активізацію національного

руху в Україні. Визначена роль Декларації про державний суверенітет України та інших законодавчих актів, що сприяли здобуттю самостійності Української держави. Здобуття Україною незалежності 24 серпня 1991 р. стало новим етапом розвитку в історії становлення національно державності. На геополітичній карті світу постала нова самостійна держава – Україна. Мрія, за яку поклали голови тисячі українських патріотів, стала реальністю.

21. Визначено проблеми політичного, соціально-економічного та духовно-культурно розвитку України в часи незалежності, формування концепції зовнішньополітичного курсу. Україна здобуває державну символіку: гімн, прапор та герб. Поряд з цим 1996 року прийнята Конституція незалежної України, що підтверджує її остаточний розрив з радянським минулим. Проведена грошова реформа, в обіг введена нова грошова одиниця – гривня. Визначається зовнішньополітичний орієнтир молодій державі.

22. Досліджено початок «гібридної війни» Російської Федерації проти України. Визначено, що підготовка до російської агресії велася ще з початку розпаду СРСР, шляхом інформаційної пропаганди, створення антиукраїнських організацій та політичних течій на території України, реалізація концепції «Русского мира». Починаючи з 2014 року Україна знову бореться за свою незалежність та територіальну цілісність. Головними напрямками України залишається інтеграція з ЄС і НАТО.

Одним із дієвих важелів національної безпеки та захисту суверенітету є національна свідомість українського суспільства. Глибоке вивчення та узагальнення багатовікового досвіду національного державотворення має велике значення як для самосвідомості кожного українця, так і для об'єднання українського народу для створення могутньої України. У цьому контексті вивчення історичних етапів розвитку української державності має важливе теоретичне і практичне значення, становить передумови для відновлення та збереження національної пам'яті українського народу. Нарешті, це потрібно для врахування історичного досвіду, адже звернення до історії української державності формує нашу духовність та історичну пам'ять, національну

гордість, яка у побудові держави є дуже важливою.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

1. Кольченко С.П. Українська державність в період 1917 – 1921 рр. *Економіка, облік та право: проблеми, тенденції, досягнення*: збірн. тез доп. міжн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 21 грудня 2020 р. Полтава: ЦФЕНД, 2020. С.219 – 221.

2. Кольченко С.П. Боротьба Української повстанської армії за відновлення самостійності України. *Сучасні виклики науки XXI століття*: збірн. тез доп. міжн. наук.-практ. конф., м. Харків, 15 лютого 2021 р. Харків: 2021.

АНОТАЦІЯ

Кольченко С.П. Становлення національної державності України. – Робота на здобуття освітнього рівня магістра за спеціальністю 081 «право» – Чорноморський національний університету імені Петра Могили, Миколаїв, 2021.

Дипломну роботу присвячено дослідженню становлення національної державності України. У роботі проаналізовано етапи становлення і розвитку української державності та права. На підставі вивчення історії виникнення і розвитку національного державотворення з'ясовано значення кожного періоду боротьби у формуванні національної свідомості та самобутності українського народу. Проведено аналіз причин поразок та уроків в процесі боротьби української нації за власну державу. Визначено проблему захисту державної незалежності та територіальної цілісності України.

Ключові слова: Київська Русь, Галицько-Волинське князівство, Гетьманщина, Національно-визвольна війна, державність, незалежність, Україна.

SUMMARY

Kolchenko S.P. Formation of national statehood of Ukraine. - Work for a Master's Degree in Specialty 081 "Law" - Petro Mohyla National University, Mykolaiv, 2021.

This thesis is devoted to the study of the formation of national statehood of Ukraine. The stages of formation and development of Ukrainian statehood and law are analyzed in the work. Based on the study of the history of the origin and development of nation-building, the significance of each period of struggle in the formation of the national consciousness and identity of the Ukrainian people is clarified. An analysis of the causes of defeats and lessons in the struggle of the Ukrainian nation for its own state. The problem of protection of state independence and territorial integrity of Ukraine is determined.

Keywords: Kievan Rus, Kingdom of Galicia-Volhynia, Hetmanate, National War of the Ukrainian people, nationhood, independence, Ukraine.